

Prologus Auctoris

Reuerendissimi in christo patris et dñi/dñi Hu
gonis r̄c. Cardinalis in Postillam super M̄arcum
Prologus.

Ansuumatio abbreviata insudabit iusticiā.
Esa.x.f. Ad l̄fam/qz q̄ mattheus profusi⁹ dicit
iste colligit in sūma. Allegorice: Itē hēc cō/
sumatio est filius dei: q̄ abbreviatus ī carne cō/
sumauit scripturas in sua passione dicēdo: Cō/
sumatū ē: Ioh.xix.f. Insudauit iusticiam ī resurrectiōe: z q̄
sc̄os p̄ies eduxit ī sanguine testamētū: vt d̄r. Zach. ix.c. Aliibi
Erupuit a fulture. Ad h̄mōi similitudinē liber iste q̄ d̄ eo scri/
pt⁹ ē: psūmatio abbreviata d̄. Agit l̄ḡl̄ de ei⁹ icarnatiōe/l̄/
cer per pauca: qd̄ pater: qz b̄cīk in p̄logo: Non solū verbum
carnē factū esse r̄c. L̄t̄lus t̄n̄ de passiōe ē resurrectiōe. Hui⁹
libri abbreviatio designata ē: Daū. ix.f. vbi d̄: Septuaginta
hebdomades abbreviatae sūt sup p̄plm tuū: z supple septuaginta
ta hebdomades sup vrbē sanctā tuam: vt psūmek p̄uariatio
et finē accipiat peccatū ē deleaf iūtas adducat iusticia sēpi
terna. In q̄ auctoritate breuiter notaſ continētia huius libri
et diuīſio. Septuaginta hebdomades: septē: vt ita dīca, p̄t
denoiaſes sunt: duo septenarū super populu⁹: z duo super
vibem: et ſic tertio ſequit ſint in paſſiōe ch̄r̄li. H̄abet itaq̄
tres partes liber iste. In prima ponit quattuordecim bñficia
ſue miracula vſcq̄ ad decimū capitulū: et h̄c per modū ab/
breuitationis breuiter p̄transit vſcq̄ ad tricesimū annū ch̄r̄li:
et hoc ſuper populu⁹: quia pertinent ad confirmationē ppter
deum. In ſecunda parte ponunt quattuordecim ad institu/
tionem ciuitatis h̄ierusalēm p̄tinentia: et h̄o a decimo cap/
tulo vſcq̄ ad q̄ndecimū. H̄i ſunt duo ſepetenarū ſuper vrbem.
In tertia parte agitur de paſſione ch̄r̄li ē refurreciōne. In
quoꝝ primo. f. paſſione conſumat p̄uariatio in iudeis repro/
bis: z peccatū finem accepit in electis. In ſecundo. f. in resur/
rectione adducit iusticiā ſempiternā. Causa efficiens eſt ipſe
marcus: vel gratia dei: vel rogatus d̄ſcipul⁹ petri: ad q̄z
petitionem ſcripit euangeliū: qd̄ z petrus conſirmauit. En/
de in ſecundo libro ecclēſiasticē h̄iſtoriē Petrus vt per ſpir/
ituſanctū religioſe ſpoliatum ſe comperit: furto delectat⁹
eſt: fidem eorū per hoc devoſionēq̄ cōſiderās factumq̄ ſo/
rmault ſi in perpetuam legendam ſcripturam ecclēſiis tra/
dit. Sic dicit Clemēs in. vi. diſpurationi libro. Causa ma/
terialis eſt ch̄r̄li ſi opera eius. Causa formalis: mod⁹ agē
diuultus enim eſt in ſententijs: ſed paucus in verbis. Causa
finalis aſſumit Ioh.xx.g. vbi dicitur: H̄ec autem ſcripta ſunt
vt credatis et vt credendo vitam habeatis.

Expliſit Prologus auctoris.

Eiusdem reuerendissimi patris/dni Hu
gonis Cardinalis r̄c. Prologi ſancti Hieronymi ī euā/
gelium fm M̄arcum: Expositio.

Arcus euangelista dei r̄c. Huic autem operi
p̄mitit prologus: q̄ diuidit ī q̄nq̄ partēs. In pri/
ma parte cōmedat auctoritas. In ſecunda locus oſte
dit vbi ſcripit: ibi: In itālia r̄c. In tertia: quomodo ſcri/
pit: ibi: Oſtendens in eo r̄c. In quarta: qua de cauſa:
ibi: Deniq̄ cū perfecti euāgelij r̄c. In q̄nta rediit ad
cōmendationē auctoritatis: ibi: Deniq̄ amputasse r̄c.
In prima parte cōmedatur a q̄nq̄. Primo a dignitate: ibi:
Euāgelista. Secundo a p̄fessione: ibi: Et petri in bap/
tismate filius. Unde. i. Pef. vlt. d. Salutat vos marcus
filius meus. Tertio a ſtatu ante fidem: ibi: Gacerdotiū in
Iſrael. Quarto a genere: ibi: Sc̄dm carnē leuita. Quin/
to a fide: ibi: L̄ouersus ad fidē ch̄r̄li. Et norādū q̄ hic
pcedit fm ordīnē artificiale: i quo magis dignū p̄ponit
m̄itus digno. Econuerlo fm ordīnē mārūlē r̄c. Dicit
ergo: a M̄arcus: qd̄ interperataſ excelsus mādato. Et ē
cōmendatio a noīe. b Euāgelista dei: a dignitate offi/
ciū in fide. c Electus: non ſe iugere. d. v. a. Nemo
ſibi aſſumat r̄c. d. Et petri ī baptiſmate fili⁹: a pſel/
ſione. f. Pef. v.d. Salutat vos marcus. e Discipul⁹: ad
auctoritate m̄gr̄i. f. Sacerdotiū in iſrl agēs: a digni/
tate ſorū officiū v̄l̄ ab ordīne. g Sc̄dm carnē leuita.
Hoc a genere: qz leuitic⁹ fuſt. h. Couersus: a fidē pſel/
ſione. i. Euāgeli
um: ab officio mini/
ſteriū. k. In itā/
lia. Ecce ſc̄da p̄s: q̄
oſtendit vbi ſcripit:
grēcē fm quoſdam:
cuī ſigni eſt: qz di/
uersas vabat trāſla/
tiones. l. Oſten/
dēs in eo. Ecce ter/
tia p̄s. m. Quid
et generi ſuo de/
beret et ch̄r̄li. Quid
generi ſuo. ſ.
reuerētiā: q̄ ab eſia
incipit. j. ca. i. Sup/
ple qd̄ ex genere de/
beat ch̄r̄li: h. ſ. euā
gelii ſcribere: et ei⁹
vtrāq̄ naturā agre
credētib⁹. Vbi gene
ri. i. p̄pheti: qd̄ pro/
phetias debet expo
nere et alij p̄dicare.
n. M̄ā initiu⁹: qd̄
p̄rie ē tituli et incl/
pit: ibi: Initiu⁹ r̄c.
Principi⁹: qd̄ p̄rie
est narratiōis: et in/
cipit ibi: Fuit iohānes. Ubi ſic exponēdū eſt. Initiu⁹ p̄
cipi⁹. i. initiale p̄missum principi⁹. Et loquit̄ metaphorice:
Siē ſemē q̄dū later ſub terra de initiu⁹: q̄n̄ emerges p̄ncipi⁹:
quando per articulos diſtinguit̄ exordiū. Vbi q̄ Endiadim
Initium principi⁹: id eſt initiale p̄nciplū vel principale
initiū. Vbi. Initiu⁹ p̄cipi⁹: q̄ ad p̄firmandū p̄cipi⁹ nar/
atiōis ſunt p̄pheti p̄missa ſumma expofitiōis. Et hoc: initiu⁹
p̄ncipi⁹ ī voce p̄pheticē exclamatiōis instituēs. i.
a testimonij ſp̄harū incipies: qd̄ ſanq̄ p̄conib⁹ puent cla/
mare q̄s i modū tubē. o. Ordinē leuiticē electiōis. i.
oliguitatem trib⁹ leuiticē in ministeriū ſuum a deo elecē. Vbi
Ordinem leuiticē electiōis. i. electe leuiticē ordinis: de
q̄ ordīne. ſ. p̄phete electi ſunt: z p̄curſor dſi. p. Oſtendit:
hocipo: q. Et h̄dicas h̄deſtinatū iohāne filiū za/
charię. i. ſola dei grā creatū: ſic p̄deſtinatio eſt ex ſola dei grā.
r. In voce p̄tra vſum z legē nature: qz vterq̄ parētū pro/
cessit i dieb⁹ ſuis: Luc. i.a. s. Angeli gabrielis. ſ. t. An/
nūciāl emiſſū. i. edictū vel p̄missū. Angeli dico annūciā/
tis: qz el⁹ natūritas vel p̄missio p̄nūciata eſt ab angelo. Et hec
eadē p̄ duas p̄phetias oſtēdit. ſ. Ecce ego mittō. Et vox cla/
mantis i deserto. v. M̄ā ſolū verbū carnem factū: Malach. 3.2.
hoc. ſ. Et respicit b qd̄ ſequit. ſ. x. Sed et corpus dñi/
materiale: qd̄ de virgine ſumpſit et in virgine. y. In oia
ſ. charismata. ſ. omni charismate ſp̄uſſeti repletum. L̄ol. ii. b.
In quo inhabitat plenitudo diuinitatis corporalē. De cutis
plenitudine oēs accipim⁹: Ioh. i.b. z. Per verbū. ſ. fili/
um hoīis aſſumptio: initū q̄ verbū diuine vocis. i. Iohā/
nis: q̄ eſt vox diuina. Ch̄r̄li enī verbū euā vocis: iohannes
vox verbī. i. declarās verbū. Vbi. x. Corpus dñi. ſ. my/
ſtici⁹: vnde intelligi debet ch̄r̄li vel ecclēſie aſatū z erā non
aſatū: qz ecclēſia p̄ filiū incarnatū om̄i munere ſp̄uſſeti eſt re/
plete in ſingula habēs ſingula z nō oia. Et b eſt p̄ verbū dei
r̄c. i. p̄ ſbū iohānis. Vbi. ſ. Per v̄bū diuine vocis: ch̄r̄li.
y. Mat̄h. ii. b. Facite fructū dignos penitentie. Per hanc
enī aſatū corpus ſp̄uſſale dñi. ſ. mystici⁹ ad b vt ſit idoneū ad
p̄cipiendū oia charismata ſp̄uſſeti. Vbi ſic. q. At h̄dicas
oſtēdit. ſ. vt mare p̄dicas iohāne p̄deſtinatū filiū gabriele.
r. In voce angeli. ſ. in noīe angeli emiſſū ad p̄dicas dū.
g. Malach. ii. a. Ecce ego

Prologus in M̄arcum

sione. ſ. Pef. v.d. Salutat vos marcus. e Discipul⁹: ad
auctoritate m̄gr̄i. f. Sacerdotiū in iſrl agēs: a digni/
tate ſorū officiū v̄l̄ ab ordīne. g Sc̄dm carnē leuita.
Hoc a genere: qz leuitic⁹ fuſt. h. Couersus: a fidē pſel/
ſione. i. Euāgeli
um: ab officio mini/
ſteriū. k. In itā/
lia. Ecce ſc̄da p̄s: q̄
oſtendit vbi ſcripit:
grēcē fm quoſdam:
cuī ſigni eſt: qz di/
uersas vabat trāſla/
tiones. l. Oſten/
dēs i eo. Ecce ter/
tia p̄s. m. Quid
et generi ſuo de/
beret et ch̄r̄li. Quid
generi ſuo. ſ.
reuerētiā: q̄ ab eſia
incipit. j. ca. i. Sup/
ple qd̄ ex genere de/
beat ch̄r̄li: h. ſ. euā
gelii ſcribere: et ei⁹
vtrāq̄ naturā agre
credētib⁹. Vbi gene
ri. i. p̄pheti: qd̄ pro/
phetias debet expo
nere et alij p̄dicare.
n. M̄ā initiu⁹: qd̄
p̄rie ē tituli et incl/
pit: ibi: Initiu⁹ r̄c.
Principi⁹: qd̄ p̄rie
est narratiōis: et in/
cipit ibi: Fuit iohānes. Ubi ſic exponēdū eſt. Initiu⁹ p̄
cipi⁹. i. initiale p̄missum principi⁹. Et loquit̄ metaphorice:
Siē ſemē q̄dū later ſub terra de initiu⁹: q̄n̄ emerges p̄ncipi⁹:
quando per articulos diſtinguit̄ exordiū. Vbi q̄ Endiadim
Initium principi⁹: id eſt initiale p̄nciplū vel principale
initiū. Vbi. Initiu⁹ p̄cipi⁹: q̄ ad p̄firmandū p̄cipi⁹ nar/
atiōis ſunt p̄pheti p̄missa ſumma expofitiōis. Et hoc: initiu⁹
p̄ncipi⁹ ī voce p̄pheticē exclamatiōis instituēs. i.
a testimonij ſp̄harū incipies: qd̄ ſanq̄ p̄conib⁹ puent cla/
mare q̄s i modū tubē. o. Ordinē leuiticē electiōis. i.
oliguitatem trib⁹ leuiticē in ministeriū ſuum a deo elecē. Vbi
Ordinem leuiticē electiōis. i. electe leuiticē ordinis: de
q̄ ordīne. ſ. p̄phete electi ſunt: z p̄curſor dſi. p. Oſtendit:
hocipo: q. Et h̄dicas h̄deſtinatū iohāne filiū za/
charię. i. ſola dei grā creatū: ſic p̄deſtinatio eſt ex ſola dei grā.
r. In voce p̄tra vſum z legē nature: qz vterq̄ parētū pro/
cessit i dieb⁹ ſuis: Luc. i.a. s. Angeli gabrielis. ſ. t. An/
nūciāl emiſſū. i. edictū vel p̄missū. Angeli dico annūciā/
tis: qz el⁹ natūritas vel p̄missio p̄nūciata eſt ab angelo. Et hec
eadē p̄ duas p̄phetias oſtēdit. ſ. Ecce ego mittō. Et vox cla/
mantis i deserto. v. M̄ā ſolū verbū carnem factū: Malach. 3.2.
hoc. ſ. Et respicit b qd̄ ſequit. ſ. x. Sed et corpus dñi/
materiale: qd̄ de virgine ſumpſit et in virgine. y. In oia
ſ. charismata. ſ. omni charismate ſp̄uſſeti repletum. L̄ol. ii. b.
In quo inhabitat plenitudo diuinitatis corporalē. De cutis
plenitudine oēs accipim⁹: Ioh. i.b. z. Per verbū. ſ. fili/
um hoīis aſſumptio: initū q̄ verbū diuine vocis. i. Iohā/
nis: q̄ eſt vox diuina. Ch̄r̄li enī verbū euā vocis: iohannes
vox verbī. i. declarās verbū. Vbi. ſ. Corpus dñi. ſ. my/
ſtici⁹: vnde intelligi debet ch̄r̄li vel ecclēſie aſatū z erā non
aſatū: qz ecclēſia p̄ filiū incarnatū om̄i munere ſp̄uſſeti eſt re/
plete in ſingula habēs ſingula z nō oia. Et b eſt p̄ verbū dei
r̄c. i. p̄ ſbū iohānis. Vbi. ſ. Per v̄bū diuine vocis: ch̄r̄li.
y. Mat̄h. ii. b. Facite fructū dignos penitentie. Per hanc
enī aſatū corpus ſp̄uſſale dñi. ſ. mystici⁹ ad b vt ſit idoneū ad
p̄cipiendū oia charismata ſp̄uſſeti. Vbi ſic. q. At h̄dicas
oſtēdit. ſ. vt mare p̄dicas iohāne p̄deſtinatū filiū gabriele.
r. In voce angeli. ſ. in noīe angeli emiſſū ad p̄dicas dū.
g. Malach. ii. a. Ecce ego

G Malach. iiij. a. Ecce ego mittio angelū meū. Ostendes non solū verbū carnē factum: id ē nō solum diuinā naturā: Sed et corpū dñi. i. humānā naturā. Per verbū diuinę vocis: id est p̄ predicationē iohannis. Verbū dico animatum in anima: quia iohannes nulli pepercit: nec militi: nec herodi: nec sacerdotib⁹. a

Diuinę vocl. In-

El. t̄ legeret. i. iohānis: qui

fuit vox verbi. b

Animatum. In-

terlin. id ē charisma-

tum donis impletū.

C Initio euāge-

licē h̄dicationis

ostenderet. Fere

In initio: qz p̄missio

de precursorē statim

sbdt̄ d̄ mediatorē. d

Et q. i. q̄cūq; hec

legēs supple esset:

v̄legeret sciret. s

qs ēē illē. e

Cui. Interlin. f. iohā-

ni. f. **I**nītium

carnis. Interlin. i.

p̄ncipium carnis. g

In domino: i vir-

tute dñi et operatione:

qz et si omnes habeant initū carnis a-

dño: specialit̄ tñ iohānes: qui p̄tra vsum et legem nature mira-

culo se p̄ceptus ē. Et p̄sonat et qd̄ dicitū ē. s. Predestinat̄

iohannem. Tel. In dñio: id est ad honore dñi: vt adhuc exi-

stens in vtero testimoniū perhibuit cū de aduentu m̄ris eius

exultauit: Luc. ii. d. Tel. B̄ dicitur de iohāne: quia sanctifica-

tus fuit in vtero. b

Et ieūnientis habitaculū

caro deberet agnoscere. Hoc multipliciter exponitur.

Scm. Interlin. repeate: Ut qui hec legeret: sciret qz i

Caro. i. bō i. deberet agnoscere: se esse habitaculū ieūn-

ientis p̄ḡram. i. Atq; i se verbū vocl. i. christū

dei filii. n. **Q**d̄ i sonātib⁹ pdiderat inueniret: qz

eo ipso q adueniens inhabuit carnē: potuit caro. i. quilibet

iustus agnoscere se esse habitaculum ei⁹. Ande. j. Cors. iiij. b.

Templū dei sanctū est. Tel. adueniens per vñionē deitatis

ad humanitatem: quia per hoc q deus fuit: infracluſo initū

conceptionis: caro: id est homo posset agnoscere q et ipse ie-

sus conciperetur: et si caro inueniret verbū: id est dei filium:

voct̄ id qd̄ secut̄ est vocem. i. iohannē. Qd̄. s. verbū: per-

diderat i sonātib⁹. i. i p̄m̄is parēt̄ p̄t̄ cōsētētib⁹.

Tel. **C**aro. i. iohānes oñdit habitaculum per gratiam.

Et sic inueniret in se. s. iohāne nato. Clerbum vocis:

in cācharia patre suo: cui cum natus ē iohānes: loquela red-

dita ē. Qd̄ verbū. i. loquela pdiderat. cācharia: vel io-

hānes in cācharia: in cōsonātib⁹. qz p̄ferre nō poterat:

sine qbus nō est verbū. Duri enī et si vocales possint p̄fer-

re: nō tñ cōsonantes. Tel. **C**aro: id est carnalis intelligentia legis: vel carnalis intelligēs legē. Deberet agnoscere

se esse habitaculum christi spūalit̄. i. in eius aduentu fuit hoc

declaratū. Et sic inueniret verbū vocis. i. christū dei filii.

Qd̄ in sonātib⁹ pdiderat. i. qd̄ significatū fuit in

amissione consonantis: id ē voct̄ cācharie. Inueniret inquā

qd̄ facit in paucis credētib⁹ in exitu gratie: qd̄ significatū est

i b̄ q̄ i ortu iohānis vox redditā ē cācharie. k. Deberet

agnoscere. Interlin. i. p̄parare se. l. In se. Interlin. cā-

charia. m. Clerbū vocis. Interlin. i. iohannē: imo: n.

Qd̄ i sonātib⁹ pdiderat: cōsētēdo diabolo o. In-

ueniret. Inflī. i. recuparet i christo. p. Denicōs r̄c. Oñdit

v̄sp̄buc vbi et quō sc̄p̄sit: Hic oñdit q̄ de cā: Et ē tertia ps.

Denicōs cū p̄fecti euāgelij op̄: matthēt̄: vel q̄ ad effec-

tū. q. Intraſlet̄. i. iob̄asset ab ipso iohāne q̄ fuit a dñi. Tel.

Denicōs. i. post baptismū iohānis: Et sic planū qd̄ seq̄t̄. r

Matiuitatē carnis: id est christi fīm carnē. s. Quā in

prioribus viderat. s. in matthēo et i multis alijs q̄ scrip-
serūt euāgeliā: q̄ forte auctoritatē habuerūt s̄ idiscretionē ha-
buerūt. t. **E**xpositionē deserti: histriā. v. Geiūnū
numeri. Hypallage. i. numerū ieiunij: v̄l p̄sādū ex numero:
q̄ numerū magnū cotinet mysteriū. i. sacratū. x. **T**ēptatio-

nē diaboli. Dat-

th. iiij. a. y. **L**ogre

Gationē bestiarū:

que in deserto vene-

runt ad christū: et tñ

expresse non legi-

tur. 3. **A**ngeloy:

victo tēptatore chri-

sto ministrantium.

Wat. iiij. b. Et p̄s

Angelis suis manda t̄ p̄s. 90.

vit de te r̄c. a. **E**t

instituens nos.

in hypophora e. q.

d. quis: cur dicta a

matth̄ p̄terit: Et

respondeat: vt si om-

nia dimittet: vide.

retur modo detrabe-

re: si autem sua pro-

p̄fici non apponet:

p̄fectū vel plenū op̄

nō esset. b. **A**d stellā gēdū euāgeliū matthēi. c. **S**in-

gula i breui compingēs ne auctoritatē factē rei de-
meret ea. s. penit̄ destituēdo. d. **E**t p̄ficiendi op̄is ple-

nitūdine. i. p̄missi ab eo suppleret. e. **M**on negarer: p̄

p̄ia addendo. f. **D**enicōs. Quinta pars vbi redit ad con-

demnationem auctoris hieronym⁹. Et cōmendat eum p̄c-

pue in humilitate dicens: Denicōs. Ut deimū ostendat hu-

militatē narrat qd̄ seq̄t̄: g. **A**mputasse sibi r̄c. Hoc ex

humilitate et timore: cōsiderans gradus altitudinem et casus

grauitatem: vnde dictus est i celo bodactilus amputasse. Si-

mile dicit Pascasius in libro qui dicit Paradisus de anto-

nio anachoretā: quem cū vellent quidā ciues v̄ rapere et fa-

cerent ipsum episcopū suū: cū ille videret: sibi non pepercit:

sed cunctis videntibus aurem sibi finistrā ferro seculit̄ dicēs:

Iubet lex diuina nullum aure p̄cīsa optare fieri sacerdotē.

Qui cū timotheo episcopo ista dixisset: respōdit ille a iudicēs

lex ista seruatur: ego autem si dederitis mihi aliquem truncu-

tum naribus: sed moribus probum: non eli episcopum con-

stituere dubitabo. Hoc auditio redibāt ad antoniu: post pre-

ces non acquiescens: v̄m ei inferre temptantes: Quib⁹ iurās

ille respondit: si me v̄terius cogere volueritis: et lingua me-

am quia propter illam mihi molesti estis abscondam: et reliq-

runt eum. b. **P**ost fidem: id est conuersus ad fidem i

Pollicem. Viderur q̄ peccauit: vt sacerdotio repro-

bus haberetur: quia fīm canones non promouentur ad

sacros ordines mutilati. Sed contra. Iste postea fuit epi-

scopus alexandri: vt statim patet in littera. Responsio: q̄

forte non fuit iſō enormis: et sic fuit cum eo dispensatum:

et potuit fieri propter deuotionē populi: Et tñ aliquid licuit

qd̄ mō non liceret: erat enim suauiter lactanda et blandienda

ad huc tenera et recens ecclesia. Contra Leuit. xxij. d. Om-

nis qui habuerit maculā de semine aaron sacerdotis non ac-

cedat offerre hostiā r̄c. Respoſio. Hoc fuit ceremoniale vñ-

de bene: potuit dispensari cū iſō. k. **S**ed tñ cōsentīēs

fidei predestinatione potuit electio. Hoc facit: quia tātu-

potuit r̄c. l. **E**t nec sic in opere. Interlin. id est in mi-

nisterio. m. Clerbi p̄dīcāndi. n. **L**aberuerat. s. vt

esset sacerdos. o. **I**n genere: id est ei congruebat. p.

Hieronymus episcopus fuit. s. primus. q. **C**uius per singula dicta: id ē singulorum dictorum intelli-

gere veritatem: r. **O**pus: id est propositum: s. **S**cire

dona euāgelij in se. Et sic dicta est nomen. Tel. Di-

cta: id est intelligentia: et sic habet v̄m partīpū. Est ergo

senius: Euāgelij

Sensus est. a **E**uangelij in se dicta disponere. i. sim
ea mores informare suos. b **I**n se. i. in vita sua legis sim-
pliciter intellectę. c **E**t disciplinā i se legis agnoscere
. obseruare. d **E**t diuinā i carne dñi intelligere na-
turā. i. intelligere & credere duas naturas i christo. e **Q**ue
in nos studiū eius

Evangeliū in sē dicta dispo-
nere: et disciplinam in se legiti-
mā agnoscere: et diuinā in carne
dñi intelligere naturaz. Quia
i nos primū oportet requiri:
f dehinc inquisita vđlum⁹ ag-
nosci habentes mercedē ex-
hortationis: quoniam q̄ plan-
tat et qui rigat vnum sunt: c-
autē incrementū prestat/de⁹ ē
Explícit prologus.

Explicit prologus.

A tationis. s. ministe-
rii et laboris quem ex-
ercem exhortando :
cure. s. non curationis : quia solus dñs dat gratiam curando.
¶ Qui qui platet. i. predicat. ¶ Et qui rigat. i. bapticat.
¶ Tunc sunt. i. in h. indifferentes : qz neuter grām p̄fstat sed
yteros m̄strat. m. Qui autē icreminēt p̄stat / grē i. p̄sent
et ḡle i. fururo / deo ē. Hiero⁹ in ista h.lo. Marcū pene in
tactū r̄c. ponit canones euangelior. De h. Isidor⁹ sexto ery
mologiarū. Ammon⁹ alexandrī ep̄us p̄m⁹ excogitauit : qui
postea Eusebi⁹ cesarēsis secur⁹ pleni⁹ explanauit. Est autē ca
non regularis collectio : qbus comunit omnes vel aliq. euāge
listaz pueniūt : p̄sū singulorū min⁹. p̄rie dicit canon : qz ca
non est regularis collectio capituloz. Secūdo dicitur p̄rie
pluriū in aliquo pueniēta. Sic autē ordinant canones. Pr̄l
mus est in quo quattuor pueniūt. s. matthēus / marcus / lucas
/ iohannes. In secundo tres. s. matthēus / marcus / lucas. In
tertio tres: matthēus / lucas / iohannes. In quarto tres: mat
thēus / marcus / iohannes. In qnto duo: matthē⁹ / lucas. In
sextō duo. s. matthēus / marcus. In septimo duo: matthēus
/ iohannes. In octavo duo: marcus / et lucas. In nono duo
lucas / et iohannes. In decimo qlibet solus. Marcus / lucas
/ iohannes / nullum ternariū faciunt. Marcus iohannes nullum
binarium. Unde versus. Est quattuor primus: primis trib⁹
alter optimus. Marce tribus terno / luca canone cede quater
no. Quinto vir mugit: sexto vir canone rugit. Septim⁹ ē vir
avis / octauus bos leo maulis. Bos volat in nono : decimo
sua cuiq; repono.

Explicit expositio prologi sancti Hieronymi.

Preueredissimi in christo patris et dñi: dñi I^ou-
gonis et c. Cardinalis Postilla super euangelium
in QDarcum incipit. Expositio Capituli I

Initiū euāgeliū r̄c. Dividit h̄ capitulū
in duas ptes. Prima ps agit de p̄curso: e:
christi. Secunda de christo. In p̄ma pte cō:
mendat iohānes p̄ prophetiā de eo p̄nūclia:
tam. Scđo q̄ opa:ibi: Fuit iohānes r̄c.
Tertio p̄ victū: et vestitu: ibi: Et erat io:
hannes. Quarto p̄ humilitatē suę p̄fessionis: ibi: Venit
fortior. Marcus in h̄ libro vt op̄i suo gr̄am p̄beret: et aucto:
ritatē p̄mittit testimonia p̄pharū: et illa doctrina euāgelicā
nō est vana. **I**nitiū euāgeliū. i. p̄securatio vel confirma:
tio. Exo. xix. b. Postq̄ initiauerit r̄c. o **E**uāgeliū. Euā:
geliū bona annūciatio dicit: qđ sp̄re ad regnū dei et remissio

nē p̄tōy prinet. **U**n. **P**enitentiā et credite euāgello: et appro. **I**. co. b.
p̄inqb̄it regnū celoz. **n** **I**nītiū: Hoc ē:ibi est: Fuit iohā-
nes. **p** **J**esu. **S**lo. **H**iero. Jesus hebraice: soter grēce: sal-
uator latine. **q** **C**hristi. **S**lo. **H**iero. Christ⁹ grēce: messi-
as hebraice: et vnc⁹ latine. **i**. rex et sacerdos dī de genere das-
uid regis et leuitico.

Pro gelij iésu christi filij dei sic scri-
sptū est i ésaia pp̄ha. Ecce mit-
to angelū meū ante faciē tuā:
qui h̄p̄arabit viam tuā ante
te. Vox clāmatis in deserto:
Pārate viām dñi: rectas fa-
cite semitas eius. Fuit iohan-
nes in deserto bāptiçans et
predicans bāptismū peniten-
tie in remissiōne peccatorum.
Et egrediebat ad illū omnis
iudeę regio: et hierosolymitę
vniuersi: et baptiçabant ab il-
lo it iordanis flumine confi-
tentes peccata sua. Et eratio
hannes vestitus pilis came-

ludicōs: ne dicat euā
gellū esse nouā adiunctionē. Et ap̄ gentiles ne purē vet̄ te
stamentū reprobati esse. s Ecce mitto ḥgelū. i. Cor. xj. b. Nullus velet caput suū ap̄ angelos. Malach. ij. b. An
gelus enim dñi ē. t Qui p̄spabit viā. Isa. xxx. e. Hec ē
via. v Gox clamiāt̄ i deserto. i. vox excitatis a somno
infidelitatis / arguentis de malitia manifesta / multat̄is ad verbū
audiēdū. Gox. Vox trāsit sicut iohānes: verbū manet sicut
chrīs. Hec vox q̄ si naturalē christi significauit / cū exulta/
uit synter obuiā ei. Itē generalit̄: Parate viā dñi. Itē speci/
alit̄: Ecce agn̄ dei. Itē discrete. Hic ē q̄ bapticat̄: digitō suo
ipsū ostēdēs. Aug. Gox. Itē duo ḥba mediū aīc incorpore
et oris corpore: sic iohānes venit int̄ nativitatē christi diuinā
obumanā. Gox. sicut legil̄ in lib. Aug. de p̄stitutiōib̄ ec/
clesie: et non elucet an sub persona sua dicat h̄c euangelis/
ta an sub p̄sona iohānis baptiste. Sed sūmū h̄iero. ḥba s̄ ip/
sius euāgelistę. Moralit̄. v Gox p̄dicatoꝝ vocas ad
pniam vita ⁊ doctrina. x Clamiāt̄ i deserto. i. p̄cōrib̄
q̄ ipsam vocē / qui longe sūt / iuridū sūt: ⁊ ideo clamore idigēt̄.
y Parate in vobis. z Elia dñi. i. vitā piugator / vi/
tam p̄giniū / vitā rectoꝝ p̄ctā remouēdo. Hiere. l. d. Tollite d
via r̄c. Proverb. iiij. c. Elia impioꝝ r̄c. Elia dñi. H̄iero.
Hec referunt ad stat̄ ecclesie: via ad statū pnig: semita ad sta/
tu iusticie q̄ est in p̄silijs: tertii erit glorie. a Rectas fa/
cite semitas ei⁊. i. vitā religiosorū q̄ debet ēē breuis / recta/
secura. Proverb. iiij. c. Ut̄ ei⁊ vīc pulchre r̄c. Ps. Dias tu Ps. 24.
as r̄c. b In deserto. Desertū d̄r iudea. Matth. xxiij. d.
Relinqueb̄ yobis dom̄ vīa deserta. O see. iiij. b. Dies mul/
tos r̄c. Lclū. Luc. xv. a. Reliquit non agitanouem in deserto.
Paradisus trestris a q̄ p̄mi parētes expulsi sūt. Cor. mūd̄.
Lant. viij. b. Quē ē ista r̄c y Parate. Parafvia ab hoīe
firmis credēdo: ylad b̄ se p̄pādo / p̄ctā abūciēdo: ḥbū dei libēt̄
audiēdo. a Rectas facite r̄c. Rectas facē semitas / bñ vī/
uēdo: recta opa faciēdo: nō p̄ terrenis seruēdo: mores i me/
lius cōmutādo: p̄silia sequēdo. c Bapticas ⁊ h̄dicās
baptismū pnig: q̄ penitētia ē i reliquēdo p̄ctū: vī i bapti/
cando dās baptismū pnig. i. baptismū suū q̄ penitentib̄ solis
dabat̄ ⁊ iō baptismū pnig d̄r. Uel. d Baptismū pnig. i.
christi: q̄ d̄r pnig. Uel ad l̄ram: qz solis penitentib̄ adulſ pro/
dest hic. Uel pniam p̄dicat per quam est reditus ab errore ⁊
post vītioꝝ pudorē desinēdi p̄fessio. e In iordanis flu/
mine. Jordanis cōponit et ior: qd̄ interptat riū: ⁊ dan qd̄
interptat iudiciū: qz in cōfessione debet esse riū lachrymarū
et iudicium sacerdotis. f Et erat iohannes. Hic da/
tur forma p̄dicatoꝝ ne preciosis se induant. Judicij. viij. f.
g Fecit ex eo. s. auro